

Energierecht

Recente evoluties in het federale energierecht

Bram DELVAUX ¹,
Voltijds wetenschappelijk medewerker IMER, KULeuven, Raadgever Energie
Kabinet van de Viceminister-president, Fientje Moerman

¹ Deze bijdrage is geschreven in naam en voor rekening van de auteur en verbindt niemand anders dan de auteur zelf.

I. Inleiding

1. In deze bijdrage wordt aandacht besteed aan een aantal ontwikkelingen dat het federale energiebeleid en energierecht hebben gekend de voorbije jaren en die hebben geleid tot de vrijmaking van de elektriciteits- en gasmarkt. Voor- eerst zal worden stilgestaan met de bevoegdheidsverdeling tussen de federale en gewestelijke overheid inzake energiebeleid. Vervolgens belicht § 3 kort de Elektriciteits- en Gaswet en hun totstandkoming, daarna omvatten de paragrafen 4, 5 en 6 een capita selecta van een aantal onderwerpen die zullen worden besproken tijdens de studiedag. Het lag dan ook niet de bedoeling van de auteur om in deze bijdrage een allesomvattend overzicht te geven en grondige analyse van de diverse wijzigingen in het federale energiebeleid en energierecht.

II. Bevoegdheidsverdeling energiebeleid

2. Alvorens dieper wordt ingegaan op een aantal evoluties in het kader van de vrijmaking van de elektriciteits- en gasmarkt op federaal niveau dient te worden gewezen op de bevoegdheidsverdeling tussen de federale en gewestelijke overheden met betrekking tot het energiebeleid. Deze bevoegdheidsverdeling werd vastgelegd in de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen (hierna: "BWHI"). Op grond van het artikel 6, §1, VII van de BWHI zijn de gewesten bevoegd voor de gewestelijke aspecten van het energiebeleid, en in ieder geval:

- a) de distributie en het plaatselijke vervoer van elektriciteit door middel van netten waarvan de nominale spanning lager is dan of gelijk is aan 70 000 volt;
- b) de openbare gasdistributie;
- c) de aanwending van mijn gas en van gas afkomstig van hoogovens;
- d) de netten voor warmtevoorziening op afstand;
- e) de valorisatie van steenbergen;
- f) de nieuwe energiebronnen met uitzondering van deze die verband houden met de kernenergie;
- g) de terugwinning van energie door de nijverheid en andere gebruikers;
- h) het rationeel energieverbruik.

De federale overheid is daarentegen op grond van het artikel 6, §1, VII van de BWHI bevoegd voor de aangelegenheden die wegens hun technische en economische ondeelbaarheid een gelijke behandeling op nationaal vlak behoeven, te weten:

- a) het nationaal uitrustingsprogramma in de elektriciteitssector;
- b) de kernbrandstofcyclus;
- c) de grote infrastructuur voor de stockering; het vervoer en de productie van energie;

d) de tarieven.¹

Deze bevoegdheidsverdeling tussen de federale en gewestelijke overheden heeft dan ook de voorbije jaren onder invloed van het nieuwe juridische kader op Europees niveau, dat de vrijmaking de elektriciteits- en gasmarkt voorschreef, geleid tot een aanzienlijke toename van nieuwe wetgeving op het federale en gewestelijke niveau met betrekking tot het energiebeleid.

III. Federale elektriciteits- en gaswet

3. Tot omzetting van de Europese richtlijn 96/92/EG van het Europese Parlement en de Raad van 19 december 1996 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit (hierna: "Elektriciteitsrichtlijn 96/92/EG")² heeft de federale overheid de Wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt (hierna: "Elektriciteitswet")³ goedgekeurd. De belangrijkste doelstelling van de Elektriciteitsrichtlijn 96/92/EG is de geleidelijke openstelling voor de mededinging van de elektriciteitssector in Europa waarbij de zgn. "in aanmerking komende afnemers" in de mogelijkheid werden gesteld om leveringscontracten af te sluiten met de producenten van hun keuze. Tegelijkertijd beoogt de Elektriciteitsrichtlijn 96/92/EG een onafhankelijk beheer van het transmissienet, de vrijheid van vestiging voor de bouw van nieuwe productie-installaties, de vrije toegang tot het net, te voorzien in de mogelijkheid om openbare dienstverplichtingen op te leggen aan de ondernemingen van de elektriciteitssector en een sterkere regulering van de elektriciteitsmarkt.

Sinds haar afkondiging werd de Elektriciteitswet de voorbije jaren meermaals gewijzigd. De laatste wijziging die recent werd goedgekeurd door de federale overheid betrof de wet van 1 juni 2005 tot wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt⁴ (hierna: "Wet van 1 juni 2005 Elektriciteit") tot omzetting van de tweede Elektriciteitsrichtlijn 2003/54/EG betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor

¹ Voor een verdere analyse zie L. DERIDDER, "Het Energiebeleid" in G. VAN HAE-
GENDOREN (ed.), *De bevoegdheidsverdeling in het federale België*, Brugge, Die
Keure, 2000, 82 p.

² *P.B.*, nr. L 027 van 30 januari 1997;

³ *B.S.* 11 mei 1999. Voor de inwerkingtreding van de Elektriciteitswet ziet het Koninklijk Besluit van 3 mei 1999 tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de bepalingen van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt, *B.S.* 2 juni 1999; Ph. PUTMAN, "Analyse van de nieuwe federale wetten inzake de gas- en elektriciteitsmarkt en hun relevantie voor het gewestelijk beleid", *M.E.R.* 1999, 297-304; E. VANDERSTAPPEN en A. VERBRUGGEN, "De nieuwe Belgische Elektriciteitswet: meer marktwerking via regulerend toezicht, *corporate governance* bepalingen en de toepassing van het boekhoudrecht", *D.A.O.R.* april 2000, nr. 53, 40-48.

⁴ *B.S.* 14 juni 2005.

elektriciteit en houdende intrekking van de Elektriciteitsrichtlijn 96/92/EG (hierna: "Nieuwe Elektriciteitsrichtlijn 2003/54/EG").⁵

Uit de ervaring die is opgedaan met de uitvoering van de Elektriciteitsrichtlijn 96/92/EG blijkt enerzijds, dat de interne markt voor elektriciteit voordelen heeft ondervonden in de vorm van verbeterde efficiëntie, kwalitatief betere dienstverlening, toegenomen concurrentie en prijsverlagingen maar anderzijds zijn er nog belangrijke tekortkomingen en mogelijkheden tot verbetering van de werking van de markt merkbaar. Om deze tekortkomingen en mogelijkheden tot verbetering te realiseren heeft de Europese Unie (hierna: "EU") op 26 juni 2003 de Nieuwe Elektriciteitsrichtlijn 2003/54/EG afgekondigd.

4. De wetgeving met betrekking tot de gasmarkt heeft een gelijkaardige evolutie ondergaan, vooreerst heeft de EU de richtlijn 98/30/EG van het Europees Parlement en de Raad van 22 juni 1998 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor aardgas afgekondigd (hierna: "Gasrichtlijn 98/30/EG")⁶. Deze Gasrichtlijn 98/30/EG strekte er toe de markt voor gas te openen door middel van een geleidelijke invoering van concurrentie en de daarmee gepaard gaande verhoging van de doeltreffendheid van de energiesector maar was in vergelijking met datgene dat werd opgelegd door de Elektriciteitsrichtlijn beperkter in omvang. Tot omzetting van de Gasrichtlijn 98/30/EG heeft de Belgische wetgever de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen (hierna: "Gaswet") gewijzigd door de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de gasmarkt en het fiscaal statuut van de elektriciteitsproducenten⁷.

De EU heeft vervolgens teneinde de Europese interne gasmarkt te voltooien de nieuwe Gasrichtlijn 2003/55/EG van het Europese Parlement en de Raad van 26 juni 2003 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor aardgas en houdende intrekking van Richtlijn 98/30/EG (hierna: "Nieuwe Gasrichtlijn 2003/55/EG") afgekondigd die zowel een aantal kwantitatieve voorstellen omvat in functie van de marktopening en een aantal kwalitatieve voorstellen in functie van de minimumverplichtingen met betrekking tot de toegang tot het net, consumentenbescherming, regelgeving en de ontvlechting van de transmissie- en distributiefunctie. Deze Nieuwe Gasrichtlijn 2003/55/EG werd op federaal niveau omgezet door de wet van 1 juni 2005 tot wijziging van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen (hierna: "Wet van 1 juni 2005 Gas")⁸.

5. Omwille van de verschillende wijzigingen aan de Elektriciteits- en Gaswet, alsook de diverse koninklijke en ministeriële besluiten die werden afgekondigd in uitvoering van de bepalingen van beide wetten zal hieronder kort worden stilgestaan met een aantal wijzigingen in het kader van deze wetgeving. Vooreerst zal worden stilgestaan met de bepalingen van de federale bijdrage en het in 2005 goedgekeurde degressief maximumtarief.

5 *PB*, nr. L 176 van 15 juli 2003.

6 *PB*, nr. L 204 van 21 juli 1998.

7 *B.S.* 11 mei 1999.

8 *B.S.* 14 juni 2005.

IV. Federale bijdrage en het degressief maximumtarief

6. Tijdens de begrotingsbesprekingen van oktober 2002 heeft de federale regering, door middel van de Programmawet van 24 december 2002⁹, de zgn. "federale bijdrage" ingevoerd in zowel de Elektriciteits- als de gaswet.

§1. De nadere regels betreffende de federale bijdrage in de elektriciteitsmarkt

7. Het artikel 432 van de Programmawet van 24 december 2002 voegde een nieuwe § 5 aan artikel 12 van de elektriciteitswet toe op grond waarvan ten laste van de netgebruiker een toeslag wordt geheven (federale bijdrage genoemd) die mag worden doorgerekend aan de eindafnemers.

De opbrengst van deze federale bijdrage van de Elektriciteitswet is bestemd voor de financiering van sommige openbare dienstverplichtingen en van de kosten verbonden aan de regulering van en controle op de elektriciteitsmarkt, met name:

- de financiering van de verplichtingen die voortvloeien uit de denuclearisatie van de nucleaire sites BP1 en BP2 te Mol-Dessel (hierna: "de nucleaire passiva BP1 en BP2");
- de gedeeltelijke financiering van de werkingskosten van de CREG;
- de gedeeltelijke financiering van de uitvoering van de maatregelen van begeleiding en maatschappelijke steunverlening inzake energie voorzien door de wet van 4 september 2002 houdende toewijzing van een opdracht aan de openbare centra voor maatschappelijk welzijn inzake de begeleiding en de financiële maatschappelijke steunverlening aan de meest hulpbehoevenden inzake energielevering (het zgn. "Sociaal Fonds");
- de financiering van het federale beleid ter reductie van de emissies van broeikasgassen met het oog op de naleving van de internationale verbintenissen van België inzake bescherming van het leefmilieu en duurzame ontwikkeling (het zgn. "Kyoto Fonds").¹⁰

8. Tegelijkertijd bepaalt artikel 12, § 5 van de Elektriciteitswet dat het gedeelte van de elektriciteit geleverd aan eindafnemers en geproduceerd met aanwending van hernieuwbare energiebronnen of door eenheden van kwalitatieve warmtekrachtkoppeling, wordt vrijgesteld van de plicht tot medefinanciering van het Kyoto Fonds en van de nucleaire passiva BP1 en BP2. Deze vrijstelling lijkt op zich logisch maar het is daarentegen minder duidelijk waarom kernenergie moet bijdragen tot de financiering van het Kyoto Fonds aangezien kernenergie geen broeikasgassen uitstoot.

⁹ B.S. 31 december 2002.

¹⁰ Voor een verdere analyse van deze componenten van de federale bijdrage, zie T. VANDEN BORRE, "De federale bijdrage in de vrijmaking van de elektriciteits- en gasmarkt ofwel via re-regulering naar de liberalisering", in K. DEKETELAERE (ed.), *Jaarboek energierecht 2002*, Antwerpen, Intersentia 2003, 44 - 48.

9. Deze bepaling van artikel 12, § 5 van de Elektriciteitswet werd uitgevoerd door het koninklijk besluit van 24 maart 2003 tot bepaling van de nadere regels betreffende de federale bijdrage tot financiering van sommige openbare dienstverplichtingen en van de kosten verbonden aan de regulering van en controle op de elektriciteitsmarkt (hierna: "koninklijk besluit van 24 maart 2003 Elektriciteit")¹¹. Dit koninklijk besluit van 24 maart 2003 Elektriciteit is ondertussen gewijzigd door een koninklijk besluit van 8 juli 2003¹² en een koninklijk besluit van 26 september 2005¹³. Dit laatste koninklijk besluit bevat de verdere uitvoering van de bepalingen met betrekking tot het degressief maximumtarief dat werd ingevoerd door het artikel 63 van de wet van 20 juli 2005 houdende diverse bepalingen (hierna: "Wet van 20 juli 2005")¹⁴.

10. Het artikel 63 van de Wet van 20 juli 2005 voorziet in een nieuw artikel 21*bis* in de Elektriciteitswet dat uitvoering geeft aan de beslissingen van de bijzondere ministerraad te Gembloers, waaronder de invoering van een degressief maximumtarief op de federale heffingen op het transmissienet (Kyoto Fonds, CREG-bijdrage, nucleaire passiva, Sociaal Fonds en de sociale tarieven¹⁵). Op grond van artikel 21*bis*, §2 van de Elektriciteitswet zal elke professionele gebruiker die meer dan 20 MWh/jaar verbruikt in aanmerking komen voor een degressief tarief en zullen grootverbruikers die méér dan 250.000 MWh/jaar verbruiken op een verbruikslocatie maximum 250.000 euro betalen.

Voor de invoering van het degressief tarief heeft de wetgever voorzien in diverse schijven tussen de 20 MWh/jaar en 250.000 MWh/jaar waarbij de federale bijdrage telkens wordt vermindert met 15, 20, 25 en 45 procent naar gelang het verbruiksniveau van de onderneming. Noteer dat het degressief tarief enkel van toepassing zal zijn op de ondernemingen die op basis van de gewestelijke reglementering inzake energie-efficiëntie de vrijwillige brancheakkoorden of convenanten hebben ondertekend, indien zulke overeenkomsten voorhanden zijn in het desbetreffende gewest. Vervolgens bepaalt paragraaf 3 van het artikel 21*bis* van de Elektriciteitswet de wijze waarop het degressief maximumtarief zal worden gefinancierd onder meer door: (1) de ontvangsten die voortvloeien uit een verhoging van een bijzonder accijnsrecht voor gasolie; (2) indien de eerste ontvangsten ontoereikend zouden zijn, zal men een gedeelte van de ontvangsten die voortvloeien uit een bijzonder accijnsrecht voor steen-

¹¹ B.S. 28 maart 2003.

¹² Koninklijk besluit van 8 juli 2003 tot wijziging van het koninklijk besluit van 24 maart 2003 tot bepaling van de nadere regels betreffende de federale bijdrage tot financiering van sommige openbare dienstverplichtingen en van de kosten verbonden aan de regulering van en controle op de elektriciteitsmarkt en van het koninklijk besluit van 11 oktober 2002 met betrekking tot de openbare dienstverplichtingen in de elektriciteitsmarkt, B.S. 6 augustus 2003.

¹³ Koninklijk besluit van 26 september 2005 tot wijziging van het koninklijk besluit van 24 maart 2003 tot bepaling van de nadere regels betreffende de federale bijdrage tot financiering van sommige openbare dienstverplichtingen en van de kosten verbonden aan de regulering van en controle op de elektriciteitsmarkt, B.S. 29 september 2005.

¹⁴ B.S. 29 juli 2005.

¹⁵ Volgens het artikel 21*bis*, §1, 5° van de Elektriciteitswet maken de sociale tarieven voortaan deel uit van de federale bijdrage.

kool, cokes en bruinkool aanwenden en (3) indien dit ook ontoereikend zou zijn, zal men een deel van de opbrengst van de vennootschapsbelasting aanwenden om het degressief maximumtarief te financieren.

Noteer dat de wetgever voor het eerst heeft vermeld dat de federale bijdrage onderworpen is aan de BTW. Bovendien dient te worden gewezen op het feit dat voor de periode van 1 oktober 2005 tot en met 31 december 2005 dubbele verminderingspercentages werden toegepast waardoor de federale regering haar toezegging, om te voorzien in een degressief maximumtarief van 1 juli 2005, nakomt. Tot slot, dient nog te worden vermeld dat voortaan de federale bijdrage in de elektriciteitsmarkt wordt geheven door de leveranciers en niet meer door de netbeheerder, die deze vervolgens stort in de 5 fondsen van de federale bijdrage.¹⁶

§2. De nadere regels betreffende de federale bijdrage in de gasmarkt

11. In de Gaswet werden in het artikel 15/11, op grond van het artikel 434 van de Programmawet van 24 december 2002, de diverse bijdragen en heffingen samengebracht onder één bijdrage. Overeenkomstig artikel 15/11 van de gaswet heffen de houders van een leveringsvergunning een toeslag (federale bijdrage genoemd) die mag worden doorgerekend aan de eindafnemers, tot financiering van sommige openbare dienstverplichtingen en van de kosten verbonden aan de regulering van en de controle op de gasmarkt.

De opbrengst van deze federale bijdrage van de gaswet is bestemd voor:

- de gedeeltelijke financiering van de werkingskosten van de CREG;
- de gedeeltelijke financiering van de uitvoering van de maatregelen van begeleiding en maatschappelijke steunverlening inzake energie voorzien door de wet van 4 september 2002 houdende toewijzing van een opdracht aan de openbare centra voor maatschappelijk welzijn inzake de begeleiding en de financiële maatschappelijke steunverlening aan de meest hulpbehoevenden inzake energielevering (het zgn. "Sociaal Fonds").

Deze bepaling van artikel 15/11 van de gaswet werd uitgevoerd door het koninklijk besluit van 24 maart 2003 tot vaststelling van een federale bijdrage bestemd voor de financiering van bepaalde openbare dienstverplichtingen en van de kosten verbonden aan de regulering van en controle op de aardgasmarkt (hierna: "koninklijk besluit van 24 maart 2003 Gas").¹⁷ Noteer dat dit koninklijk besluit van 24 maart 2003 Gas ondertussen is gewijzigd door het koninklijk besluit van 8 juli 2003 tot wijziging van het koninklijk besluit van 24 maart 2003 tot vaststelling van een federale bijdrage bestemd voor de financiering van bepaalde openbare dienstverplichtingen en van de kosten verbonden aan de regulering van en controle op de aardgasmarkt en van het koninklijk be-

¹⁶ Voor verdere bespreking zie K. VAN BOXELAER, "De praktische toepassing van de degressiviteit van de federale bijdrage: nieuwe uitdaging voor de leveranciers", in T. VANDEN BORRE (ed.), *De vrijmaking van de elektriciteits- en gasmarkt: de federale wetgeving in een stroomversnelling*, Antwerpen, Inersentia 2006, 99 – 126.

¹⁷ B.S. 28 maart 2003.

sluit van 23 oktober 2002 betreffende de openbare dienstverplichtingen in de aardgasmarkt.¹⁸

V. Windmolens op zee

§1. Inleiding

12. Sinds december 1997 naar aanleiding van de goedkeuring van het Kyoto Protocol tijdens de derde conferentie van de partijen bij het Raamverdrag van de Verenigde Naties inzake klimaatverandering (UNFCCC) staat het Kyoto Protocol en de daarin vermelde engagementen tot reductie van emissies van broeikasgassen hoog op de agenda van diverse staten. Het Kyoto Protocol bepaalt dat de Europese Unie haar emissies met 8 % dient te verminderen in vergelijking met de geregistreerde cijfers van 1990 in de periode tussen 2008 en 2012. België bekrachtigde het Protocol van Kyoto bij de wet van 26 september 2001 houdende instemming met het Protocol van Kyoto bij het Raamverdrag van de Verenigde Naties inzake Klimaatsverandering, en met de Bijlagen A en B, gedaan te Kyoto op 11 december 1997 (1) (2) (hierna de wet van 26 september 2001)¹⁹ en engageerde zich in dit kader om tegen de vermelde data de emissies te reduceren met 7,5 % ten opzichte van de geregistreerde cijfers van 1990.

13. In dit kader heeft de Europese Unie (EU) de voorbije jaren herhaaldelijk erop gewezen dat gezamenlijke inspanningen moeten worden geleverd zowel op het niveau van de EU als in de lidstaten om te voorzien in een groter aandeel van haar energiebehoeften door middel van duurzame energiebronnen en andere maatregelen om zowel op Europees als op internationaal niveau te voldoen aan de verplichtingen inzake milieubescherming. De federale wetgever en regering hebben hiertoe voorzien in een aantal maatregelen die hieronder kort zullen worden toegelicht.

§2. Domeinconcessies voor offshore windparken

14. Op grond van artikel 6, §1 van de Elektriciteitswet kan de Minister na advies²⁰ van de CREG domeinconcessies voor een hernieuwbare duur van maximum 30 jaar verlenen voor de bouw en exploitatie van installaties voor de productie van elektriciteit uit water, stromen of winden, in de zeegebieden waarin België rechtsmacht kan uitoefenen overeenkomstig het internationaal

¹⁸ B.S. 6 augustus 2003 en voor een verdere bespreking van de verschillende bestanddelen van de federale bijdrage in de gaswet zie T. VANDEN BORRE, "De federale bijdrage in de vrijmaking van de elektriciteits- en gasmarkt", *l.c.*, 48 - 49 en T. VANDEN BORRE en B. DELVAUX, "Recente ontwikkelingen in het federale energiebeleid- en recht", in K. DEKETELAERE (ed.), *Jaarboek energierecht 2003*, Antwerpen, Intersentia 2004, 85 - 87.

¹⁹ B.S. 26 september 2002.

²⁰ Zie artikel 6 van de Wet van 1 juni 2005 Elektriciteit.

zeerecht. Deze bepaling beoogt in feite een juridisch kader te creëren voor zogenaamde offshore windparken in de territoriale zee, het Belgisch continentaal plat of de Belgisch exclusief economische zone. Overeenkomstig de bevoegdheidsverdelende regels tussen de federale overheid en de gewesten kan worden gesteld dat de federale overheid exclusief bevoegd is voor deze offshore windparken in de zeegebieden waarin België rechtsmacht kan uitoefenen overeenkomstig het internationaal zeerecht. Op grond van artikel 5 van de Grondwet en het artikel 2 van de BWHI²¹ is de territoriale bevoegdheid van de gewesten immers beperkt tot het gewest. Bijgevolg heeft geen enkel gewest rechtsmacht in de Belgische territoriale zee, het Belgisch continentaal plat, noch in de Belgisch exclusief economische zone en komen de bevoegdheden die België daar kan uitoefenen op basis van het internationaalrechtelijke kader exclusief toe aan de federale overheid.²²

15. Overeenkomstig artikel 6, §2 van de Elektriciteitswet bepaalt de Koning, bij een in Ministerraad overlegd besluit, de voorwaarden en de procedure voor de toekenning van de domeinconcessies waaronder: (1) de beperkingen ter vermijding dat de bouw of de exploitatie van bedoelde installaties het gebruik van de reguliere scheepvaartroutes, de zeevisserij of het wetenschappelijk zeeonderzoek in overdreven mate zou hinderen; (2) de maatregelen die moeten worden genomen voor de bescherming en het behoud van het mariene milieu, overeenkomstig de bepalingen van de wet van 20 januari 1999 ter bescherming van het mariene milieu in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België²³; (3) de technische voorschriften waaraan de betrokken kunstmatige eilanden, installaties en inrichtingen moeten beantwoorden; (4) de procedure voor de toekenning van bedoelde concessies, met zorg voor een gepaste publiciteit van het voornemen tot toekenning van een concessie alsook, in voorkomend geval, voor een effectieve mededinging tussen de kandidaten en (5) de regels inzake de overdracht en de intrekking van de concessie.

16. Aan dit artikel 6, §2 van de Elektriciteitswet werd uitvoering gegeven door het koninklijk besluit van 20 december 2000 betreffende de voorwaarden en de procedure voor de toekenning van domeinconcessies voor de bouw en de exploitatie van installaties voor de productie van elektriciteit uit water, stromen of winden, in de zeegebieden waarin België rechtsmacht kan uitoefenen overeenkomstig het internationaal zeerecht (hierna: "koninklijk besluit van 12 december 2000").²⁴

17. Daarnaast heeft de federale regering tijdens de bijzondere Ministerraad van 20 en 21 maart 2004 te Raversijde de beslist om een zone af te bakenen voor de inplanting van installaties voor offshore elektriciteitsproductie in de zeegebieden waarin België rechtsmacht kan uitoefenen. Deze afbakeningszone werd vastgelegd aan de hand van een aantal coördinaten die vermeld worden in het

²¹ B.S. 15 augustus 1980.

²² Advies (A) 010628-CDC-35 van 28 juni 2001 over het ontwerp van koninklijk besluit betreffende de markt voor elektriciteit die op basis van hernieuwbare energiebronnen wordt geproduceerd, 5 en 6.

²³ B.S. 12 maart 1999.

²⁴ B.S. 30 december 2000.

koninklijk besluit van 17 mei 2004 tot wijziging van het, hierboven vermelde, koninklijk besluit van 20 december 2000 betreffende de voorwaarden en de procedure voor de toekenning van domeinconcessies voor de bouw en de exploitatie van installaties voor de productie van elektriciteit uit water, stromen of winden, in de zeegebieden waarin België rechtsmacht kan uitoefenen overeenkomstig het internationaal zeerecht²⁵²⁶.

18. In artikel 2 van het koninklijk besluit van 20 december 2000 betreffende de voorwaarden en de procedure voor de toekenning van domeinconcessies voor de bouw en de exploitatie van installaties voor de productie van elektriciteit uit water, stromen of winden, in de zeegebieden waarin België rechtsmacht kan uitoefenen overeenkomstig het internationaal zeerecht²⁷ worden de criteria bepaald van toekenning van de domeinconcessies met het oog op de bouw en de exploitatie van installaties in de zeegebieden waarover België zijn rechtsbevoegdheid kan uitoefenen. Tot voor kort waren deze criteria:

- 1° de gelijkvormigheid van de installatie met het technisch reglement van het transmissienet, genomen in uitvoering van artikel 11 van de wet, of in voorkomend geval, van het technisch reglement van het distributienet;
- 2° de invloed van de installatie op de toegestane activiteiten in de zeegebieden krachtens een andere wetgeving of reglementering;
- 3° de kwaliteit van het project op technisch en economisch gebied, inzonderheid door de toepassing van de beste beschikbare technologieën;
- 4° de kwaliteit van het voorgelegde plan inzake uitbating en onderhoud;
- 5° het voorstel van technische en financiële bepalingen voor de behandeling en het weghalen van installaties wanneer zij definitief buiten gebruik worden gesteld; deze bepalingen omvatten inzonderheid de samenstelling van een reserve die wordt geheven op de exploitatieresultaten en die wordt gecontroleerd door de commissie met het oog op het waarborgen van de herinrichting van de gebieden.

19. Het koninklijk besluit van 17 mei 2004 heeft als zesde criterium toegevoegd "de lokalisatie van de installatie binnen de zone bepaald in artikel 3*bis*". Artikel 3*bis* bepaalt vervolgens de coördinaten van de zone bestemd voor de inplanting van installaties voor de productie van elektriciteit uit water, stromen of winden zoals bepaald in artikel 6 van de Elektriciteitswet. Aldus voert het koninklijk besluit van 17 mei 2004 in feite een soort van ruimtelijk ordeningsplan in voor de zee, weze het dat dit ruimtelijk ordeningsplan dan beperkt is tot het definiëren van de zone waar installaties voor de productie van elektriciteit mogen worden gebouwd.

Het koninklijk besluit van 17 mei 2004 is duidelijk bedoeld voor de inplanting van een groot windmolenpark op zee hoewel, strikt genomen, het koninklijk besluit ook andere installaties toelaat – het koninklijk besluit heeft het over installaties voor de productie van elektriciteit uit water, stromen of winden. De in

²⁵ B.S. 29 juni 2004.

²⁶ Zie T. VANDEN BORRE en B. DELVAUX, "Recente ontwikkelingen in het federale energiebeleid- en recht: over de Elia-heffing, bijzondere ministerraden en de toekomst", *l.c.*, 77-80.

²⁷ B.S. 30 december 2000.

het koninklijk besluit opgenomen coördinaten komen erop neer dat enkel op en achter de Thorntonbank offshore dergelijke installaties mogen worden gebouwd. Daarmee lijken eerdere projecten op onder meer de Vlake van de Raan en de Wenduinebank definitief van de baan.

De vraag rijst in dit verband of in de Elektriciteitswet wel een voldoende rechtsgrond kan worden geput om een (gedeeltelijk) ruimtelijk structuurplan voor de zee vast te stellen. Uit de aanhef blijkt dat artikel 6, § 2, 1° van de Elektriciteitswet als rechtsgrond heeft gediend voor dit koninklijk besluit van 17 mei 2004. Dit artikel stelt dat de Koning, bij een in Ministerraad overlegd besluit, na advies van de CREG, de voorwaarden en de procedure bepaalt voor de toekenning van de concessies bedoeld in artikel 6, § 1 van de Elektriciteitswet en inzonderheid de beperkingen ter vermindering dat de bouw of de exploitatie van bedoelde installaties het gebruik van de reguliere scheepvaartroutes, de zeevisserij of het wetenschappelijk zeeonderzoek in overdreven mate zou hinderen. Artikel 6, § 2 van de Elektriciteitswet werd uitgevoerd door het koninklijk besluit van 20 december 2000.

20. Blijkbaar wordt uitgegaan van de redenering dat het afbakenen van een zone voor inplanting van domeinconcessies kan worden beschouwd als een beperking ter vermindering dat de bouw of de exploitatie van bedoelde installaties het gebruik van de reguliere scheepvaartroutes, de zeevisserij of het wetenschappelijk zeeonderzoek in overdreven mate zou hinderen. De beperking houdt in dat niet eender waar een domeinconcessie kan worden aangevraagd, doch slechts in de zone waarvan de coördinaten nauwkeurig worden vastgesteld. Maar uit de bewoordingen van artikel 6, § 2 van de Elektriciteitswet blijkt dat de Koning slechts de voorwaarden en de procedure voor de toekenning van de concessies kan bepalen (dit wil zeggen de voorwaarden voor de bouw en de exploitatie van de installaties voor elektriciteitsproductie) dit terwijl in het koninklijk besluit van 17 mei 2004 de zeegebieden worden bepaald. In de memorie van toelichting bij de Elektriciteitswet wordt in verband met artikel 6 onder meer het volgende bepaald:

"Dit artikel beoogt een juridisch kader te creëren voor de toekenning van domeinconcessies voor de bouw en de exploitatie van installaties voor de productie van elektriciteit uit water, stromen of winden, in de zeegebieden waarin België rechtsmacht kan uitoefenen. Hierbij wordt inzonderheid gedacht aan offshore windparken in de territoriale zee (dus in de zone van 12 zeemijl vanaf de laagwaterlijn van de kust)."²⁸

Uit deze passage kan worden afgeleid dat de wetgever geenszins de zeegebieden die in aanmerking komen voor het toekennen van domeinconcessies wou beperken.

²⁸ *Parl.St.*, Kamer, 1998-1999, nr. 1933/1, 14.

§3. Bevordering van de elektriciteit opgewekt uit hernieuwbare energiebronnen

21. Op grond van artikel 7 van de Elektriciteitswet kan de Koning bij een in ministerraad overlegd besluit, na advies van de CREG en overleg met de gewesten:

- 1° maatregelen van marktorganisatie vaststellen waaronder de instelling van een systeem voor de toekenning van groenestroomcertificaten voor elektriciteit geproduceerd overeenkomstig artikel 6 en de verplichting van de netbeheerder om groenestroomcertificaten afgeleverd door de federale en gewestelijke overheden aan te kopen tegen een minimumprijs en te verkopen voor een verzekerde afzet op de markt, tegen een minimumprijs, van een minimumvolume elektriciteit geproduceerd met aanwending van hernieuwbare energiebronnen en
- 2° een mechanisme inrichten ter financiering van alle of een deel van de nettolasten die voortvloeien uit de in 1° bedoelde maatregelen.

Dit mechanisme kan geheel of gedeeltelijk worden gefinancierd door een toeslag op de tarieven bedoeld in artikel 12 van de Elektriciteitswet of door een heffing op alle of objectief bepaalde categorieën van energieverbruikers of marktoperatoren.

22. Deze bepalingen werden uitgevoerd door het koninklijk besluit van 16 juli 2002 betreffende de instelling van mechanismen voor de bevordering van elektriciteit opgewekt uit hernieuwbare energiebronnen (hierna: "koninklijk besluit tot bevordering van hernieuwbare energiebronnen").²⁹ Op grond van artikel 14, § 1 van het koninklijk besluit tot bevordering van hernieuwbare energiebronnen wordt voorzien in een systeem van minimumprijzen om de afzet van een minimaal volume aan groene stroom te verzekeren tegen een minimale prijs. Hiertoe wordt de netbeheerder verplicht om in het kader van zijn taak van openbare dienst, groenestroomcertificaten die zijn afgeleverd krachtens dit koninklijk besluit tot bevordering van hernieuwbare energiebronnen, de decreten en de ordonnantie elektriciteit, aan te kopen van de producent die hierom verzocht, tijdens een periode van 10 jaar die begint bij de inwerkingstelling van de productie-installatie, aan een minimale prijs bepaald in functie van de gebruikte productie-technologie, namelijk:

- 90 euro/MWh voor offshore windenergie;
- 50 euro/MWh voor onshore windenergie en waterkracht;
- 150 euro/MWh voor zonne-energie;
- 20 euro/MWh voor andere hernieuwbare energiebronnen (waaronder biomassa).

23. Om de kosten aan deze verplichting te recupereren dient de netbeheerder overeenkomstig artikel 14, § 2 van het koninklijk besluit tot bevordering van hernieuwbare energiebronnen deze groenestroomcertificaten op regelmatige tijdstippen op de markt brengen. Het netto saldo dat ontstaat uit het verschil

²⁹ B.S. 23 augustus 2002.

tussen de aankoopprijs van de groenestroomcertificaten die worden betaald door de netbeheerder en de verkoopprijs van dit certificaat (met name wanneer de marktprijs lager is dan de minimumprijs) op de markt wordt gefinancierd door middel van een heffing op de tarieven bedoeld in artikel 12 van de Elektriciteitswet, met name de transmissienettarieven. Noteer evenwel dat de opgelegde quota aan groene stroom hoger liggen dan de tot op heden geproduceerde elektriciteit opgewekt uit hernieuwbare energiebronnen, zullen de producenten voorlopig nog geen beroep doen op de minimumprijzen vastgesteld in dit koninklijk besluit tot bevordering van hernieuwbare energiebronnen.³⁰

24. Recent werd het artikel 7 van de Elektriciteitswet gewijzigd door de Wet van 20 juli 2005 die, zoals reeds werd vermeld, naast het degressief maximumtarief ook bepalingen bevat die de investeringen in hernieuwbare energiebronnen verder wil stimuleren. Op grond van artikel 62 van de Wet van 20 juli 2005 wordt het artikel 7 van de Elektriciteitswet aangevuld met een tweede paragraaf, die in de mogelijkheid voorziet om één derde van de kostprijs van de aankoop, de levering en de plaatsing van een offshore hoogspanningskabel, van een offshore windmolenproject van 216 MW of meer, te verrekenen in de transmissienettarieven met een maximumbedrag van 25 miljoen euro. Deze financiering wordt gespreid en beperkt over een periode van vijf jaar en a rato van 5 miljoen euro per jaar. Indien het een windmolenproject betreft met een vermogen lager dan 216 MW dan wordt de financiering van 25 miljoen euro proportioneel verminderd. De CREG zal voor deze financiering van de offshore hoogspanningskabel de in aanmerking te nemen totale kosten controleren aan de hand van de ingediende offerte(s) door de titularis van een domeinconcessie op grond van artikel 6, § 1 van de Elektriciteitswet voor de bouw van een offshore windmolenpark.

25. Bovendien wordt artikel 7 van de Elektriciteitswet aangevuld met een derde paragraaf op grond waarvan de offshore windmolenprojecten zullen genieten van een productie-afwijking die wordt gedefinieerd in de elektriciteitswet als het verschil, positief of negatief, tussen enerzijds het geïnjecteerd vermogen³¹ en anderzijds de nominatie van het geïnjecteerd vermogen³² voor een bepaalde tijdseenheid op een bepaald moment, uitgedrukt in kilowatt (kW). Deze bepaling strekt ertoe om de offshore windmolenprojecten, die over een onvoorzienbare productie aan elektriciteit beschikken, te laten genieten van een specifieke tolerantie-indien er een onevenwicht ontstaat tussen de geproduceerde elektriciteit van zulk offshore windmolenpark en de afgenomen elektriciteit door de gebruiker. De modaliteiten en verrekening in de transmis-

³⁰ Zie T. VANDEN BORRE, "De federale bijdrage in de vrijmaking van de elektriciteits- en gasmarkt", *l.c.*, 81-84 en zie T. VANDEN BORRE en B. DELVAUX, "Recente ontwikkelingen in het federale energiebeleid- en recht: over de Elia-heffing, bijzondere ministerraden en de toekomst", *l.c.*, 85.

³¹ Op grond van artikel 2, 36° wordt het geïnjecteerd vermogen gedefinieerd als de netto-energie per tijdseenheid door een installatie voor productie van elektriciteit (die) in het net wordt geïnjecteerd, uitgedrukt in kilowatt (kW).

³² Op grond van artikel 2, 37° wordt de nominatie van het geïnjecteerd vermogen gedefinieerd als de verwachte waarde van het geïnjecteerd vermogen, uitgedrukt in kilowatt (kW) die aan de netbeheerder wordt meegedeeld overeenkomstig het technisch reglement bedoeld in artikel 11.

sienettarieven van deze productie-afwijking zullen worden bepaald door de Koning op voorstel van de netbeheerder en na advies van de CREG.

26. In uitvoering van deze nieuwe bepalingen van het artikel 7 van de Elektriciteitswet werd het koninklijk besluit van 16 juli 2002 gewijzigd door het koninklijk besluit van 5 oktober 2005 (hierna: "koninklijk besluit van 5 oktober 2005").³³ Dit koninklijk besluit van 5 oktober 2005 voorziet in het artikel 14, §1 van het koninklijk besluit van 16 juli 2002 voortaan dat: (1) de minimumprijs voor de productie van offshore windenergie opgewekt met installaties die het voorwerp uitmaken van een domeinconcessie ten belope van de eerste 216MW van 90 euro/MWh wordt verhoogd naar 107 euro/MWh en (2) de aankoopverplichting van de netbeheerder van groene stroomcertificaten van offshore windenergie wordt verhoogd naar twintig jaar in tegenstelling tot de andere hernieuwbare energiebronnen, waar de aankoopsverplichting van de netbeheerder is vastgelegd op tien jaar. (3) Ten slotte, wordt deze aankoopverplichting van de netbeheerder vastgelegd in een contract tussen de domeinconcessiehouder en de netbeheerder.

VI. Rechtsmiddelen tegen de beslissingen genomen door de CREG³⁴

§1. Inleiding

27. Naast de jurisdictionele beroepen van het gemene recht, bij de Raad van State en de hoven en rechtbanken, heeft de wetgever bij de wetten van 20 juli 2005 houdende diverse bepalingen (hierna de Wet van 20 juli 2005)³⁵ en deze van 27 juli 2005 tot organisatie van de mogelijkheden tot beroep tegen de beslissingen genomen door de CREG (hierna de Wet van 27 juli 2005)³⁶ voorzien in nieuwe beroepsprocedures tegen de beslissingen van de CREG. Beide wetten bepalen tegen welke beslissingen van de CREG voortaan, hetzij bij het hof van Beroep te Brussel, hetzij bij de Raad voor de Mededinging een beroep kan worden ingesteld, alsook de voorwaarden en de procedure waaraan zulk beroep dient te voldoen om ontvankelijk te zijn. Bovendien voorziet de wet van 20 juli 2005 dat de Ministerraad de tenuitvoerlegging van bepaalde beslissingen van de CREG kan schorsen wanneer deze de wet schenden, het algemeen belang schaden of in strijd zijn met de krachtlijnen van het energiebeleid van het land. De inwerkingtreding van deze bepalingen is opgenomen in het

33 Koninklijk besluit van 5 oktober 2005 tot wijziging van het koninklijk besluit van 16 juli 2002 betreffende de instelling van mechanismen voor de bevordering van elektriciteits opgewekt uit hernieuwbare energiebronnen, *B.S.* 14 oktober 2005.

34 Voor een verdere analyse van deze beroepsprocedures tegen de beslissingen van de CREG zie B. DELVAUX, "De specifieke beroepsprocedures tegen de beslissingen van de CREG" in T. VANDEN BORRE (ed.), *De vrijmaking van de elektriciteits- en gasmarkt: de federale wetgeving in een stroomversnelling?*, Intersentia, Antwerpen 2006, 211- 249.

35 *B.S.* 29 juli 2005.

36 *B.S.* 29 juli 2005.

koninklijk besluit van 20 januari 2006 tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van sommige bepalingen van de wet van 20 juli 2005 houdende diverse bepalingen en de bepalingen van de wet van 27 juli 2005 tot organisatie van de mogelijkheden tot beroep tegen de beslissingen genomen door de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas.³⁷

28. Volgens de Memorie van Toelichting wordt de inrichting van de beroepsprocedure verantwoord doordat de Gaswet en de Elektriciteitswet geen bijzondere beroepsmechanismen voorzien tegen de beslissingen van de CREG en bijgevolg onderworpen zijn aan het gemene recht. Dit lijkt volgens de memorie van toelichting niet meer aangepast te zijn aan de huidige praktijk die onder meer blijkt in andere sectoren van het recht. Tevens verwijst de Memorie van Toelichting bij wijze van verantwoording naar het federale regeerakkoord van 12 juli 2003³⁸, de Europese richtlijnen en naar analoge bepalingen in de financiële sector³⁹.

29. Op grond van artikel 23 van de Elektriciteitswet heeft de federale overheid voorzien in de oprichting van de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit (hierna CRE) als autonoom organisme met rechtspersoonlijkheid. Hoewel volgens de Elektriciteitswet de CRE enkel bevoegd is voor de elektriciteitsmarkt heeft het artikel 15 van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de gasmarkt en het fiscaal statuut van de elektriciteitsproducenten de CRE ook bevoegd gemaakt voor de gasmarkt. Bijgevolg kreeg de CRE als nieuwe benaming de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas (hierna CREG).

Volgens de artikelen 23 van de Elektriciteitswet en 15/14 van de Gaswet is de CREG in het algemeen belast met een raadgevende taak inzake de organisatie en de werking van de elektriciteits- en gasmarkt, enerzijds, en met een taak van toezicht en controle op de toepassing van de betreffende wetten en reglementen, anderzijds.

De concrete invulling van deze algemene taken van de CREG werd verder uitgewerkt in de artikelen 23, §2 van de Elektriciteitswet en 15/14, §2 van de Gaswet en hebben ondermeer betrekking op het voorleggen van gemotiveerde adviezen en voorstellen, onderzoeken en studies verrichten in verband met de werking van de elektriciteits- en gasmarkt, samenwerken met de Dienst voor de Mededinging, een arbitrage- en bemiddelingsdienst inrichten, tarieven goedkeuren, etc. Hieruit kan worden afgeleid dat de CREG over een reeks bevoegdheden beschikt die kunnen leiden tot bindende beslissingen waarmee de

³⁷ B.S. 1 februari 2006.

³⁸ Noteer dat de memorie van toelichting verwijst naar de verklaring van de federale regering van 14 juli 2003 maar in deze verklaring werden geen bepalingen opgenomen in verband met de beroepsprocedure. Bijgevolg was het waarschijnlijk de bedoeling van de wetgever om te verwijzen naar het federale regeerakkoord van 12 juli 2003. Bovendien werd het citaat van het federale regeerakkoord waarnaar de wetgever heeft verwezen ook niet letterlijk overgenomen.

³⁹ *Parl. St.*, Memorie van Toelichting, Kamer, GZ/2004-2005, 1845/1, 53 - 55 en *Parl. St.*, Memorie van Toelichting, Kamer, GZ/2004-2005, 1895/1, 3 - 6.

marktpartijen niet akkoord zijn en bijgevolg hun geschil willen laten beslechten door middel van een jurisdictioneel beroep.

30. In de rechtsleer wordt het jurisdictioneel beroep omschreven als een beroep dat wordt ingesteld bij een rechtscollege van de rechterlijke orde, bij een administratief rechtscollege of bij een buitengerechtelijk rechtscollege of zelfs een orgaan van het actief bestuur dat rechtsprekende bevoegdheid uitoefent. Bovendien is zulk beroep gebaseerd op een rechtsregel wat vervolgens zal leiden tot een beslissing met een specifieke draagwijdte dat een einde maakt aan een geschil en bekleed is met het gezag van gewijsde.⁴⁰ Aangezien in de Elektriciteitswet, noch in de Gaswet, tot voor de afkondiging van de wetten van 20 en 27 juli 2005, specifieke bepalingen werden opgenomen die zulk jurisdictioneel beroep inrichten, dienen marktpartijen die hun geschil met de CREG willen laten beslechten zich te wenden tot een administratief rechtscollege, met name de Raad van State, en/of een rechtscollege van de rechterlijke orde.

§2. Beroepsprocedure bij het hof van beroep te brussel

31. Op grond van artikel 29*bis* van de Elektriciteitswet kan elke persoon met een belang voortaan een beroep in stellen tegen welbepaalde beslissingen van de CREG bij het hof van Beroep van Brussel dat zal beslissen in kort geding. De keuze voor het hof van Beroep te Brussel is volgens de Memorie van Toelichting een tendens in België waarbij de federale regering zich aansluit en die erop gericht is om het hof van Beroep de bevoegdheid te geven in geschillen die een snelle beslissing, een uniciteit in de rechtspraak en een specialisatie van de magistraten vereisen. Als voorbeelden van deze tendens verwijst de Memorie van Toelichting naar de beroepsprocedure tegen sommige beslissingen van de CBFA en het BIPT. Het artikel 29*bis* van de Elektriciteitswet voorziet in een ganse lijst van beslissingen waartegen beroep kan worden ingesteld bij het hof van Beroep van Brussel. Deze lijst verwijst telkens naar de diverse taken die door de CREG zijn toegewezen op grond van het artikel 23, §2, tweede lid van de Elektriciteitswet^{41 42}.

Tevens bepaalt paragraaf 2 van het artikel 29*bis* van de Elektriciteitswet dat het Brusselse hof van Beroep over de grond van de zaak uitspraak doet met volle rechtsmacht. Hieromtrent stelt de Memorie van Toelichting dat het begrip "volle rechtsmacht" naar het recht verwijst om kennis te nemen van het volledige geschil, van alle feitelijke en rechtelijke aspecten ervan en een uitspraak ten gronde te doen.⁴³ Tegelijkertijd wordt in de Memorie van Toelichting bij het artikel 29*quater*, §7 van de Elektriciteitswet, dit is de oorspronkelijke vermelding van de volle rechtsmacht in hoofde van het Brusselse hof van Beroep dat

⁴⁰ A. MAST, J. DUJARDIN, M. VAN DAMME en J. VANDE LANOTTE, *Overzicht van het Belgisch administratief recht*, 16e dr., 2002, Mechelen, Kluwer, p. 755.

⁴¹ Zie de studie van de CREG (F) 050608-CDC-416, *l.c.*, 34 en 35.

⁴² In de Gaswet werden gelijkaardige bepalingen opgenomen in het artikel 15/20 van de Gaswet.

⁴³ *Parl. St.*, Memorie van Toelichting, Kamer, GZ/2004-2005, 1845/1, 59 en *Parl. St.*, Memorie van Toelichting, Kamer, GZ/2004-2005, 1895/1, 9.

tengevolge van het advies van de Raad van State werd geschrapt, verdere toelichting gegeven omtrent de interpretatie die de wetgever geeft aan de volle rechtsmacht van het hof van Beroep te Brussel. Het hof zou bijgevolg over de bevoegdheid beschikken om zijn beoordeling volledig in de plaats te stellen van deze van de CREG, zowel feitelijk als rechtelijk. Daarnaast verwijst de Memorie van Toelichting naar de principes die van toepassing zijn op de procedure met betrekking tot bepaalde beslissingen van de CBFA, waarbij het hof de beslissing waartegen beroep werd aangetekend niet alleen kan annuleren maar ook hervormen en een beslissing nemen die de aangevochten beslissing vervangt⁴⁴.

32. Vervolgens bepaalt artikel 29^{quater} van de Elektriciteitswet de ganse procedure en de diverse voorwaarden die dienen te worden nageleefd in de beroepsprocedure bij het hof van Beroep van Brussel. Dit artikel stelt dat het indienen van een beroep bij het Brusselse hof van Beroep op basis van het artikel 29bis van de Elektriciteitswet geen schorsende werking heeft ten aanzien van de beslissingen van de CREG, tenzij het is ingesteld tegen een beslissing van de CREG tot het opleggen van een administratieve geldboete. Bovendien voorziet dit artikel dat het Brusselse hof van Beroep de schorsing van de tenuitvoerlegging van de beslissing van de CREG kan bevelen indien de aanvrager ernstige middelen inroept die de vernietiging of herziening van de beslissing mogelijk kunnen rechtvaardigen en als de onmiddellijke tenuitvoerlegging van de beslissing hem een ernstig en moeilijk te herstellen nadeel dreigt te berokkenen.

De paragrafen 2 tot en met 6 van het artikel 29^{quater} van de Elektriciteitswet voorzien in de diverse procedurevoorschriften die dienen te worden nageleefd in de beroepsprocedure, waaronder de verschillende elementen van het verzoekschrift, het aantal verzoekschriften dat ingediend te worden, de termijn voor de indiening van het verzoekschrift, termijnen voor de betekening en de doorzending van het administratief dossier door de CREG, etc. Ten slotte stelt paragraaf 6, tweede lid van het artikel 29^{quater} van de Elektriciteitswet dat het hof van Beroep van Brussel uitspraak doet binnen een termijn van zestig dagen na de neerlegging van het verzoekschrift.⁴⁵

§3. Beroepsprocedure bij de raad voor de mededinging

33. Op grond van het artikelen 29ter van de Elektriciteitswet kan door elke persoon die een belang aantoonst een beroep worden ingesteld bij de Raad voor de Mededinging, tegen de beslissingen genomen door de CREG in toepassing van het artikel 23, §2, tweede lid, 9° van de Elektriciteitswet met betrekking tot de controle op de toepassing van het technisch reglement bedoeld in artikel 11 van de Elektriciteitswet en de uitvoeringsbesluiten, voorzover de beslissing de goedkeuring, de aanvraag tot herziening of de weigering tot goedkeuring betreft van:

⁴⁴ *Parl. St.*, Memorie van Toelichting, Kamer, GZ/2004-2005, 1845/1, 61.

⁴⁵ In de Gaswet werden gelijkaardige bepalingen opgenomen in het artikel 15/21 van de Gaswet.

- 1° *de beslissingen van de netbeheerder betreffende de toegang tot het transmissienet, bedoeld in artikel 15 van de Elektriciteitswet, behalve in geval van contractuele rechten en verbintenissen;*
- 2° *de allocatiemethoden of methoden voor de toewijzing van de beschikbare capaciteit op de interconnectoren voor de elektriciteitsuitwisselingen met de buitenlandse transmissienetten.*

Daarnaast stelt het artikel 29*quinquies*, §1 van de Elektriciteitswet dat het beroep bij de Raad voor de Mededinging onderworpen is aan de onderzoeksbepalingen en procedureregels met betrekking tot de restrictieve mededingingspraktijken zoals bepaald bij de Wet op de economische mededinging. Paragraaf 2 van het artikel 29*quinquies* van de Elektriciteitswet bepaalt vervolgens de termijn waarbinnen een beroep kan worden ingesteld bij de Raad voor de Mededinging. De Raad zal vervolgens binnen een termijn van vier maanden, zoals voorzien in de artikelen 16 en volgende van de Wet op de economische mededinging, uitspraak doen.

De keuze voor een beroepsprocedure bij de Raad voor de Mededinging wordt volgens de Memorie van Toelichting verantwoord door het feit dat: (i) een specifieke instantie uitspraak moet doen over een beroep tegen beslissingen van de CREG die nauw verbonden zijn met de bescherming van de economische mededinging; (ii) de Raad voor Mededinging de instantie bij uitstek is om hierover een oordeel te vellen omwille van de aanwezige ervaring en specialistische kennis en (iii) het zou getuigen van een gebrek aan efficiëntie om beslissingen waarbij in kortgeding omwille van het hoogdringende karakter een beslissing dient genomen te worden, te laten samenvallen met beslissingen die meer diepgaande en bijgevolg langere analyse vergen omdat ze mogelijk een marktverstoring of –belemmerend karakter in zich dragen⁴⁶.

Volledigheidshalve dient erop te worden gewezen dat de artikelen 4 en 8 van de Wet 27 juli 2005 zowel in de Elektriciteits- als Gaswet alle verwijzingen schrappen die voorzien in een juridische band of mogelijke samenwerking tussen de CREG en de Raad voor de Mededinging. Dit valt eenvoudig verklaren door het feit dat tegen welbepaalde beslissingen van de CREG men voortaan een beroep kan instellen bij de Raad voor de Mededinging. Tegelijkertijd voorziet artikel 4 van de Wet van 27 juli 2005 in de opheffing van het koninklijk besluit van 20 september 2002 betreffende de samenwerking tussen de CREG en de Dienst voor de Mededinging en het korps verslaggevers^{47 48}.

§4. Schorsing door de ministerraad

34. Op grond van het artikel 29*sexies*, §1, eerste lid van de Elektriciteitswet kan de Ministerraad, op voorstel van de Minister van energie, bij gemotiveerd

⁴⁶ *Parl. St.*, Memorie van Toelichting, Kamer, GZ/2004-2005, 1845/1, 59 en *Parl. St.*, Memorie van Toelichting, Kamer, GZ/2004-2005, 1895/1, 8 en 9.

⁴⁷ *Parl. St.*, Memorie van Toelichting, Kamer, GZ/2004-2005, 1895/1, 11.

⁴⁸ In de Gaswet werden gelijkaardige bepalingen opgenomen in de artikelen 15/20*bis* en 15/22 van de Gaswet.

besluit, de tenuitvoerlegging schorsen van de beslissingen genomen door de CREG met toepassing van de artikelen 12 van de Elektriciteitswet en zijn uitvoeringsbesluiten. De Ministerraad kan overgaan tot zulke schorsing indien de CREG door haar beslissing de wet zou schenden, het algemeen belang zou schaden of wanneer de Ministerraad oordeelt dat de beslissing strijdig is met de krachtlijnen van het energiebeleid van het land, met inbegrip van de doelstellingen inzake de energiebevoorrading van het land. Vervolgens stelt het artikel 29*sexies*, §1, eerste lid van de Elektriciteitswet dat de CREG de Ministerraad onmiddellijk op de hoogte brengt na het aannemen van de hierboven vermelde beslissingen.

Het artikel 29*sexies*, §1, tweede lid van de Elektriciteitswet bepaalt dat het besluit tot schorsing wordt genomen binnen een termijn van dertig dagen vanaf de ontvangst van de beslissing van de CREG door de Ministerraad. Indien de Ministerraad overgaat tot een schorsing wordt dit besluit meteen bekend gemaakt aan de CREG en de belanghebbenden. De CREG dient bijgevolg, binnen een termijn van vijftien dagen te rekenen vanaf de schorsing van de beslissing, de geschorste beslissing te wijzigen en in overeenstemming te brengen met het in de Ministerraad getroffen besluit. Vervolgens stelt paragraaf 2 van het artikel 29*sexies* van de Elektriciteitswet dat een beroep tegen de beslissing van de Ministerraad ontvankelijk is indien terzelfder tijd een beroep wordt ingesteld tegen de gewijzigde beslissing van de CREG. De nadere regels van deze procedure tot schorsing door de Ministerraad dienen overeenkomstig paragraaf 3 van het artikel 29*sexies* van de Elektriciteitswet nog te worden vastgesteld door de Koning bij een Ministerraad overlegd besluit⁴⁹ 50.

Ten slotte bepaalt de wet van 20 juli 2005 dat de definitieve versies van de beslissingen van het directiecomité of de algemene raad van de CREG openbaar zijn en worden gepubliceerd op de website van de CREG, behoudens andere beslissingen van de organen van de CREG die de beslissing hebben genomen. Dit werd opgenomen in het nieuwe artikel 29*septies* van de Elektriciteitswet.

VII. Overzicht wetswijzigingen

§1. Elektriciteitswet

- Wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt, B.S. 11 mei 1999;
- Wet van 12 augustus 2000 houdende sociale, budgettaire en andere bepalingen, B.S. 31 augustus 2000;
- Wet van 16 juli 2001 houdende wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt, van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door

⁴⁹ Zie de artikelen 29*sexies*, §1, tweede lid van Elektriciteitswet en de *Parl. St.*, Memorie van Toelichting, Kamer, GZ/2004-2005, 1845/1, 59, 60 en 63.

⁵⁰ In de Gaswet werden gelijkaardige bepalingen opgenomen in het artikel 15/23 van de Gaswet.

middel van leidingen en van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, *B.S.* 20 juli 2001;

- Programmawet van 30 december 2001, *B.S.* 31 december 2001;
- Programmawet van 24 december 2002, *B.S.* 31 december 2002;
- Wet van 14 januari 2003 tot wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt, *B.S.* 28 februari 2003;
- Wet van 31 januari 2003 houdende de geleidelijke uitstap uit kernenergie voor industriële elektriciteitsproductie, *B.S.* 28 februari 2003;
- Wet van 20 maart 2003 tot wijziging van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen, van de wet van 8 augustus 1980 betreffende de budgettaire voorstellen 1979-1980 en van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt, *B.S.* 4 april 2003, zie ook erratum, *B.S.*, 11 april 2003;
- Programmawet van 22 december 2003, *B.S.* 31 december 2003;
- Programmawet van 27 december 2004, *B.S.* 31 december 2004;
- Wet van 1 juni 2005 tot wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt, *B.S.* 14 juni 2005;
- Wet van 20 juli 2005 houdende diverse bepalingen, *B.S.* 29 juli 2005;
- Wet van 27 juli 2005 tot organisatie van de mogelijkheden tot beroep tegen de beslissingen genomen door de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas, *B.S.* 29 juli 2005;
- Wet houdende diverse bepalingen van 23 december 2005, *B.S.* 30 december 2005.

§2. *Gaswet*

- Wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen, *B.S.* 7 mei 1965;
- Wet van 28 juli 1987 tot wijziging van artikel 16 van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen, *B.S.* 23 september 1987;
- Wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de gasmarkt en het fiscaal statuut van de elektriciteitsproducenten, *B.S.* 11 mei 1999;
- Wet van 12 augustus 2000 houdende sociale, budgettaire en andere bepalingen, *B.S.* 31 augustus 2000;
- Wet van 16 juli 2001 houdende wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt, van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen en van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, *B.S.* 20 juli 2001;
- Wet van 16 juli 2001 tot wijziging van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen en tot bekrachtiging van het koninklijk besluit van 18 januari 2001 betreffende het voorlopige systeem tot dekking van de werkingskosten van de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas (CREG), *B.S.* 20 juli 2001;
- Programmawet van 30 december 2001, *B.S.* 31 december 2001;

- Programmawet van 24 december 2002 *B.S.* 31 december 2002;
- Wet van 20 maart 2003 tot wijziging van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen, van de wet van 8 augustus 1980 betreffende de budgettaire voorstellen 1979-1980 en van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt *B.S.* 4 april 2003;
- Wet van 12 augustus 2003 tot wijziging van artikel 15/5 van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen, *B.S.* 9 september 2003;
- Wet van 1 juni 2005 tot wijziging van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen, *B.S.* 14 juni 2005;
- Wet van 20 juli 2005 houdende diverse bepalingen, *B.S.* 29 juli 2005;
- Wet van 27 juli 2005 tot organisatie van de mogelijkheden tot beroep tegen de beslissingen genomen door de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas, *B.S.* 29 juli 2005.